

(204. 7.)

VERSLAG.

1. Blijkens de Memorie van Antwoord zal het schip, welks aanbouw thans wordt voorgesteld, op belangrijke punten afwijken van het type-schip *Koningin-Regentes*. De pantsering van het zwaar geschut en van den commandoren wordt verminderd, die van het middelbaar geschut verzwaaard; de lengte wordt met pl.m. 4 M., de waterverplaatsing met 250 ton vergroot; de boeg-lanceerinrichting zal worden vervangen door eene heklanceerinrichting. Ten gevolge van een en ander wordt de bouwprijs met „ongeveer” 2 ton vermeerderd en nu geraamd op f 4 700 000, terwijl de raming voor de *Koningin-Regentes* indertijd f 4 300 000 bedroeg.

De Commissie van Rapporteurs acht het, met het oog op deze niet onbelangrijke wijzigingen, wenschelijk, dat de Kamer, alvorens over de voordracht worde beslist, in de gelegenheid gesteld worde kennis te nemen van de plannen en teekeningen. Met name dient de Kamer te kunnen nagaan of de vermeerdering van waterverplaatsing tot het plaatsen van grootere machines en ketels, dan wel tot verandering van vorm door verscherping der lijnen zal leiden. Of ligt het in de bedoeling, dat de vaartsnelheid zal verminderd worden? Zoo ja, met hoeveel?

2. Wat de bewoonbaarheid van de schepen type *Koningin-Regentes* onder de keerkringen aangaat, zoo is de ondervinding dienaangaande opgedaan aan de Kamer nog niet bekend. De overgelegde rapporten van den commandant van de *Koningin-Regentes* konden uit den aard der zaak daaromtrent nog geen voldoende licht ontsteken. Het wordt door de Commissie van Rapporteurs van overwegend belang geacht, dat met de ondervinding dienaangaande rekening kunne gehouden worden alvorens tot den bouw van een vierde schip van het type besloten wordt. Mochten onverhoopt ernstige gebreken ten opzichte van de bewoonbaarheid van het schip — de temperatuur tusschendecks, in de verschillende verblijven en in de machinekamer — bij het type *Koningin-Regentes* ontdekt worden, zoo zou ingrijpende wijziging der plannen noodig kunnen worden.

Waar de Minister, blijkens bladz. 4 der Memorie van Antwoord op de begrooting van het loopende jaar het uittrekken van

gelden voor een nieuw schip tot versterking van het materieel voor den Indischen en den algemeenen dienst blijkbaar niet dringend noodzakelijk achtte omdat, wanneer de twee thans nog in aanbouw zijnde pantserschepen gereed zouden zijn, in de afflossing van de Indische strijdmacht kon worden voorzien, daar kan de uitbreiding van het aantal schepen voor den buitenlandschen dienst thans niet zóó dringend noodzakelijk geacht worden, dat met zekere overhaasting zou moeten worden besloten tot den aanbouw van een vierde schip van zeker type, alvorens voldoende ondervinding zij verkregen omtrent de bruikbaarheid van dat type, speciaal met het oog op Oost-Indië.

De Commissie van Rapporteurs moet er daarom prijs op stellen, dat, bijzonderlijk met het oog op de bewoonbaarheid in de keerkringen, de Kamer althans omtrent de tot dusver opgedane ervaring volledig worde ingelicht.

3. Blijkens bladz. 8 van de Memorie van Antwoord is het zwaar geschut dat onze schepen voeren van hetzelfde kaliber als die hetwelk de grootste Deutsche schepen (van 12 000 ton) bezitten. De Commissie van Rapporteurs acht het niet zonder belang dat worde medegedeeld of ook de groote *Engelsche* en *Japansche* schepen, alsook die van de Vereenigde Staten, (van 12 000 ton of meer) al dan niet geschut van zwaarder kaliber voeren.

4. Indien het rapport der Commissie aangaande de organisatie van het machinekamerpersoneel thans mocht zijn uitgebracht of binnenkort uitgebracht mocht worden, zou de Commissie van Rapporteurs het zeer gewenscht achten, dat de leden der Kamer een afdruk van dat rapport ontvingen, ten einde casu quo dit nog voor de mondelinge behandeling dezer wetsvoordracht kunne worden overwogen.

De Commissie van Rapporteurs acht de openbare behandeling voldoende voorbereid, in de onderstelling dat de plannen en teekeningen overgelegd, alsmede de sub 2 bedoelde inlichtingen gegeven zullen worden, en in het vertrouwen dat de Minister de onder 3 gedane vraag alsnog schriftelijk zal willen beantwoorden.

Vastgesteld den 3den September 1902.

VERHEY.

MARCHANT.

VAN WASSENAER VAN CATWIJCK.

GOEKOOP.

FOKKER.

